

Helhetsundervisning Ålands Yrkesgymnasium (HÅY) 2017 – 2020

Bakgrund

Ålands yrkesgymnasium, företagsekonomiprogrammet genomförde ett förprojekt med helhetsundervisning läsåret 2013-2014 för att testa hur denna utbildningsform skulle passa undervisningen vid företagsekonomiprogrammet. Med resultatet på hand, kan vi konstatera att formen passade mycket bra för utbildningen vid programmet. Med de erfarenheter vi fick kunde vi dra slutsatsen att helhetsundervisningen troligen kunde implementeras på alla undervisningsprogram vid ÅYG. Förprojektet tände ett intresse för utveckling hos oss. Det svåraste nu är att begränsa utvecklingsidéerna och få en struktur på utvecklingsarbetet.

Ålands yrkesgymnasium har knappa 700 studerande, fördelade på dussinet olika studieinriktningar och totalt cirka 100 lärare och övrig personal. Det planerade HÅY-projektet kommer att involvera företagsekonomi- och datanom-programmen, lärare och personal.

HÅY-projektets struktur

Projektet kommer att pågå under sex terminer. Vi har valt att ge varje termin ett eller flera teman, specifika aktiviteter som då startas upp och som kan fortgå resten av projekttiden eller utvärderas i ett tidigare skede.

Projektet kommer att utvidgas för varje termin. Första läsåret är det lärarna på företagsekonomi som är med i projektet, andra året tas även lärare från datanomprogrammet med. Övriga lärare tas med i projektet enligt behov. Våra studerande är de, som under lärarnas ledning aktivt via studierna deltar i projektet. Övrig personal involveras i projektet enligt behov.

Vid sidan av de olika temata som projektet genomför, kommer vi i båda deltagande studieprogram, att ha en grupp lärare som tillsammans genomför helhetsundervisning. I de aktuella studerandegrupperna blandas olika studieteman och arbetslivet integreras kontinuerligt. Lärarna ska utbildas i olika pedagogiska metoder (t ex collaborative learning, peer learning) för att på bästa sätt kunna främja studerandenas inläring.

HÅY-projektets målsättning och vision

Vår vision idag är hela undervisningsperioder med helhetsundervisning, där lärarna jobbar i team och uppdelningen i teoretiska kursavsnitt är avskaffad. Möjligtvis kan det innebära att systemet med periodsindelningen måste ses över. Vilket i sin tur innebär svårigheter med HUTH-kombinationen. Helhetsundervisning kan ses som en undervisning där olika ämnen knyts samman och bildar en helhet. Hörnstenarna för denna helhet är social integrering, integrering av ämnen och upplevelser och den egentliga läroplanen samt ett livligt samarbete med arbetslivet. Projektet kommer att öka anställningsbarheten för våra studerande och ge dem färdigheter för livslångt lärande, genom att utbildningarna till merkonom och datanom blir mångsidiga och verklighetsförankrade med inslag av innovationer och ny teknologi. Denna vision är möjlig genom lärarnas och personalens utveckling och kompetenshöjning. Ett entreprenöriellt tänk ska genomsyra såväl lärarnas som studerandenas vardag.

Projektets mål är ett nytt pedagogiskt och didaktiskt sätt att arbeta med undervisningen vid Ålands yrkesgymnasium genom att införliva helhetsundervisning på alla plan. För att införa nya arbetssätt behövs kännedom om liknande utveckling som gjorts samt relevant fortbildning av personal och lärare. Arbetssätt, planering, samarbete och tänk måste förnyas på alla plan.

Nu kommer vi att lista projektets olika WP:n (Work Packages = delar) och deras målsättningar och tidsspann.

WP1

Testning av helhetsundervisning

Under så gott som hela projekttiden kör vi på med testning i verkligheten. Vi börjar i mindre skala (bara företagsekonomi) för att sedan utöka testområdet till både företagsekonomi och datanom.

Tidpunkt: Termin 1 – termin 6

Mål: Helhetsundervisning i två studieprogram; företagsekonomi och datanom

WP 2

Fortbildning och interna modeller

Första terminens viktigaste uppgift är att utbilda de personer som är involverade i projektet. Målgruppen är lärarna, administrationen och ledningen. Fortbildningen ska ge målgruppen en god teoretisk grund för att driva projektet i mål. Eftersom det utvecklas ett nytt arbetssätt, kommer projektet att utveckla en fortbildningsmodell som kan användas i framtiden för att integrera ny personal i systemet. Det är viktigt är att skapa en nordisk dimension. Vi vet att det i andra nordiska länder finns skolor som fungerar enligt liknande principer. Dessa skolor är inte många och därför vill vi skapa ett nätverk och finna nordiska samarbetspartners, vilket kommer att stöda oss i vår utveckling. Att involvera ledningen och skoladministrationen är av största vikt. Att skapa helhetsundervisning betyder att schemalaggningsen försvåras, resursutdelningen till lärare blir komplicerad och allas arbete blir i början tyngre. Det kan vara svårt för personer som är vana vid traditionell undervisning att ta till sig helhetsundervisningen. Vi behöver bestående modeller för det praktiska arbetet på alla nivåer och mer samarbete mellan lärare, ledning och administration.

Tidpunkt: Termin 1 – termin 5

Mål: 5 fortbildningstillfällen för sammanlagt 100 personer. Fyra nätverksskapande resor.

WP 3

Modeller för samarbete med arbetslivet

En viktig del av helhetsundervisningen är att den är verklighetsförankrad. Därför behövs samarbete på ett nytt sätt med arbetslivet. Med arbetslivet menar vi näringslivet, offentlig sektor och tredje sektorn. I projektet ska vi utveckla lärarens roll i samarbetet med arbetslivet. Lärarens arbete med näringslivet måste ges mer utrymme och få en struktur. Vi vill undersöka och testa system som man har i andra nordiska länder, såsom företagsbyar, studerandeandelslag, Tiimiakatemia, YES-centran och andra modeller för samarbete med arbetslivet. Målsättningen är att skapa ett sätt att samarbeta som passar det åländska småskaliga arbetslivet.

Tidpunkt: Termin 2 – termin 3

Mål: Utvärdering och testning av fem andra undervisningssystem som delvis bygger på helhetsundervisningens principer. En samarbetsstruktur för åländska arbetslivet och Ålands yrkesgymnasium. Två studieresor. 1 seminarium.

WP 4

Teknik i undervisningen

Tekniken utvecklas i rasande takt. Skolan borde möta studeranden där studeranden finns. Eller är det tvärtom? Sociala medier har kommit för att stanna. Redan idag har lärarna mer nytta av att kommunicera med studerandegrupper på Facebook än via traditionell e-post. Utvecklingen kommer inte att stanna. Lärarna måste lära sig dra nytta av det nya som kommer samt lära sig att tackla nya appar och program som kontinuerligt strömmar in på marknaden. Vilka program/appar kan användas för ett pedagogiskt och praktiskt samarbete mellan skola, arbetsliv och studerande?

Vi kommer att utreda sekretessfrågor, äganderätt och ekonomiska konsekvenser. Vilka system för kontroll och kontakt kan rekommenderas? Hur gör andra teknologiskt framåtdrivande skolor? Vi vill söka best practice från andra skolor. Vår IT-avdelning och eventuellt ÅDA kommer att vara med i denna del av projektet. Målsättningen är att bygga en struktur som håller för konstant teknisk utveckling.

Tidpunkt: Termin 3 – termin 4

Mål: Ett urval av 3 – 5 appar/program. En Best Practice-resa. Ett seminarium.

WP 5

Skolsamfundet förändras

Vi undervisar studerande för ett liv som kommer att vara totalt annorlunda än vad det är idag. Nya yrken uppstår och gamla läggs ner. Vi vill undersöka hur förändringarna i arbetslivet kan tas upp i undervisningen. Vi vill bygga upp ett system där lärarna får studeranden att klara av den föränderliga framtiden. Målsättningen är att studeranden på ett självständigt sätt kan möta den allt snabbare utvecklingen. Arbetarnas kompetens ska hela tiden förändras och självutveckling är ett måste. Att lära sig lära blir en nödvändig del av framtidens arbetsliv och utvecklingen behöver inledas i skolan. I helhetsundervisningsmodellen är sådana aspekter centrala. För att det ska lyckas måste lärarna få de pedagogiska färdigheter som behövs. Här är också det nordiska nätverket en viktig informationskälla. Lärarna ska utveckla olika metoder för att ge studerandena sådana kunskaper att de efter gymnasiet på egen hand vill och kan utvecklas. Projektet kommer också här att fortbilda målgruppen inom ämnen som trendspaning och framtidsforskning.

Tidpunkt: Termin 4

Mål: Ett arbetssätt för lärare som inbegriper automatisk uppdatering till nya influenser. Ett seminarium. En studieresa.

WP 6

Studerandens perspektiv och utvärdering och befästande av nätverk

Gymnasiets kunder och lärarnas målgrupp är studeranden. Nu har en del studerande prövat helhetsundervisning i två år och andra i ett år. Det är dags för en stor och grundlig utvärdering för studerandenas del. Vi vill veta hur studerandena upplever helhetsundervisning kontra traditionell undervisning. Hur sker inläringen bäst? Vi bjuder in våra nordiska samarbetskollegor och erhåller en s.k. peer review. Även målgruppen kommer att göra omfattande utvärderingar. På basen av de olika utvärderingarna görs justeringar och inom projekttiden hinner ännu dessa nya varianter av strukturen testas.

De nätverk som byggts upp kommer att befästas i en gemensam träff där riktlinjer för framtiden görs upp.

Tidpunkt: Termin 5

Mål: Ett utvärderingssystem av djupare slag, vilket kommer att utföras av studerandena varje skolår. En nätverksträff. En slutprodukt.

WP 7

Helhetsundervisning som en fungerande struktur

Projektets sista termin används till att bygga ihop alla temata samt försöksundervisningen till en hållbar helhet. Alla i målgruppen involveras igen. Projektet utreder vilka krav på förändring helhetsundervisningen ställer på IT-systemen, fastigheter, byråkratin, den politiska ledningen osv. För att det nya undervisningssättet som projektet utvecklat ska kunna upprätthållas är det viktigt att även alla stödfunktioner drivs på ett optimalt sätt.

Tidpunkt: Termin 6

Mål: Alla stödfunktioner tillåter helhetsundervisning. Ett slutseminarium. En handbok.

WP 8

Projektledning och administration

En projektledare kommer att anställas. Projektledaren ska ha en pedagogisk bakgrund, därav benämns personen projektpedagog. Projektpedagogen organiserar projektet och styr projektdeltagarna i rätt riktning. Projektpedagogen sköter den löpande administrationen.

En styrgrupp tillsätts med representanter från Ålands yrkesgymnasium, arbetslivet och Landskapet Åland. Styrgruppen håller möten flera gånger per år och övervakar projektets verksamhet.

Tidpunkt: Termin 1-6

Mål: Projektet framskrider som det ska och följer alla regler.

Projektets resultat - utblick

Med projektet strävar vi att bidra till att Ålands yrkesgymnasium utvecklas till en skola i tiden där nya sätt att utveckla kompetensen hos de studerande gynnar det livslånga lärandet. Projektet syftar till en flexibel men bestående ny utbildningsansats där digitala utbildningsverktyg, ett entreprenöriellt tänkande och arbetslivets medverkan i utbildningen är centrala framgångsfaktorer.

Signalerna till utbildningsarrangörer är tydliga. Skolan måste samarbeta mer med arbetslivet och det är viktigt med en dialog om undervisningens utveckling. Genom detta projekt ges det möjlighet för lärare, studerande och arbetsgivare att utvecklas tillsammans.

Periodiseringen är också en av de frågor som måste vi måste ta ställning till under projektets gång. Vi måste utreda om detta sätt att arbeta och undervisa ihop med periodiseringen.

Elever med speciella behov kan, beroende på behovens art, ha lättare eller svårare att arbeta i denna form. Nyckelordet här är nog individanpassning.

Projektets resurser

HÅY-projektet kommer att ha en heltidsanställd projektpedagog. Vi anser att den pedagogiska kompetensen och erfarenheten är av central betydelse för projektarbetarna. Lärarna arbetar 20 % av sin arbetstid i projektet. Första året ingår tre lärare, andra året fem lärare och tredje året fem lärare.

Budget	2017	2018	2019
Projektpedagog	55 000	55 000	55 000
Lärare	30 000	50 625	50 625
Summa	85 000	105 500	105 500

Lärare

9 månader/år. 20 %.

Projektbudget löner totalt 296 000 euro för löner.

